

Pojęcia kluczowe: *Polska, Wielka-Brytania, rozwód, alimenty, władza rodzicielska, kontakty z dzieckiem, jurysdykcja, sąd właściwy*

Dominika Mróz-Krysta

Jurysdykcja sądu polskiego w sprawach o rozwód pomiędzy małżonkami będącymi obywatelami polskimi, a mającymi miejsce zamieszkania w Wielkiej Brytanii

Abstrakt

Małżonkowie będący obywatelami polskimi mieszkający w Wielkiej Brytanii mogą rozwieść się przed sądem polskim na podstawie art. 1103¹ § 1 p. 4 Kodeksu postępowania cywilnego. Jeżeli małżonkowie mają wspólne małoletnie dzieci, do orzekania o obowiązku alimentacyjnym właściwy jest również sąd polski. Do orzekania o władzy rodzicielskiej i kontaktach z dzieckiem – na mocy konwencji haskiej ratyfikowanej przez Polskę i Wielką Brytanię – jest sąd zwykłego miejsca pobytu dziecka (brytyjski). Brak jednolitości jurysdykcji w kwestiach dziecka w sprawie o rozwód może rodzić pole do dalszych konfliktów pomiędzy byłymi małżonkami.

I. WSTĘP

Godzi się przypomnieć, że z mocy art. 58 k.r.o. jeżeli małżonkowie mają wspólne małoletnie dzieci, sąd orzekający, pełniący również rolę sądu opiekuńczego, orzeka o władzy rodzicielskiej, obowiązku alimentacyjnym oraz osobistej styczności drugiego rodzica z dzieckiem (czyli o tzw. kontaktach drugiego rodzica z dzieckiem). Jeżeli małżonkowie zajmują wspólne mieszkanie, sąd orzeka o sposobie korzystania z niego, a jeśli nie – zamieszcza w treści wyroku rozstrzygnięcie o nieorzekaniu o korzystaniu z mieszkania.

W praktyce zdarzają się sytuacje, gdy małżonkowie będący obywatelami polskimi, a mieszkający na co dzień w Wielkiej Brytanii decydują się z różnych względów na sprawę o rozwód przed sądem polskim. Jeżeli centrum życiowe rodziny skoncentrowane zostało w Wielkiej Brytanii, wówczas jedynym łącznikiem z Polską jest obywatelstwo małżonków. Po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej oraz po upływie okresu przejściowego, w toku którego stosowano prawo unijne do

współpracy między UE a Wielką Brytanią¹ – a co za tym idzie, zaprzestaniu stosowania prawa UE do transgranicznych spraw rodzinnych – kwestia właściwości sądu polskiego w sprawie o rozwód oraz zakres jego kognicji stały się problematyczne. Zgodnie z art. 126 i art. 127 ust. 1 Umowy o wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE ustanowiono okres przejściowy do dnia 31.12.2020 r., w toku którego – o ile umowa ta nie stanowi inaczej – prawo Unii miało zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa i na jego terytorium. Stosownie zaś do art. 2 lit a) Umowy przez prawo Unii rozumie się m. in. akty przyjęte przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii. Cytowane powyżej regulacje prowadzą do wniosku, iż w okresie przejściowym do spraw o rozwód (w sytuacji, gdy małżonkowie mieli wspólne małoletnie dzieci) zastosowanie znajdowały przepisy rozporządzeń w sprawach: jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej², a także jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych³. Wymienione akty prawne nie znalazły się w katalogu wyłączeń ustanowionym w Umowie. Łącząc przesłanki „stałego miejsca zamieszkania małżonków”, „miejsca stałego pobytu dziecka” oraz „miejsca zwykłego pobytu wierzyciela” (w odniesieniu do zobowiązań alimentacyjnych), można było wyinterpretować właściwość jednego sądu w odniesieniu do rozwodu oraz wszystkich spraw dzieci (aczkolwiek w sytuacji, gdy małżonkowie zamieszkiwali na stałe w Wielkiej Brytanii, mogłoby być trudno wówczas obronić racje za jurysdykcją sądu polskiego).

Aktualnie zastosowanie mają polsko-brytyjskie umowy – bilateralne, a w razie ich braku – krajowe przepisy jurysdykcyjne. Próżno szukać jednolitej regulacji, która kompleksowo normowałaby w tej sytuacji transgraniczny rozwód.

Wybrany temat ma walor praktyczny ze względu na (mimo tendencji spadkowej)⁴ ciągle dość liczną społeczność Polaków zamieszkujących w Wielkiej Brytanii⁵. Celem niniejszego opracowania jest identyfikacja wątpliwości i niespójności, jakie

1 Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L nr 29.7), zwana w dalszej części tekstu: „Umową o wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE” lub „Umową”.

2 Rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach odpowiedzialności rodzicielskiej uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000, Dz.U. UE. L.2003.338.1. Aktualnie obowiązujące rozporządzenie nr 2019/1111 weszło w życie w państwach członkowskich już po upływie okresu przejściowego.

3 Rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 dotyczące jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, Dz.U. UE. L. 2009.7.1. Wskazuje się, że Wielka Brytania przyjęła wymienione rozporządzenie wyłącznie w zakresie bez prawa właściwego. Szerzej na ten temat: A. Jurek, *Transgraniczne sprawy rodzinne w obliczu brexitu* (w:) *Transgraniczne sprawy rodzinne w relacjach polsko-brytyjskich w obliczu brexitu*, A Jurek, „Problemy prawa prywatnego międzynarodowego”, t. 27, s. 65.

4 <https://www.money.pl/gospodarka/polacy-porzucaja-wielka-brytanie-oto-dlaczego-nie-chca-juz-mieszkac-na-wyspach-6898176399964992a.html>.

5 Dane za rok 2017 i 2018 podaje A. Jurek (w:) *Alimenty w relacjach polsko-brytyjskich. Brexit i co dalej?* (w:) *Alimenty w relacjach polsko-brytyjskich. Brexit i co dalej?*, A. Jurek, „Problemy współczesnego prawa międzynarodowego, europejskiego i porównawczego,” 2020, Vol. XVIII, s. 194.

rodzą się w związku z niejednolitością norm jurysdykcyjnych w zakresie każdego z zagadnień, o których orzeka sąd rozwodowy.

Poza zakresem opracowania pozostają zagadnienia prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń.

II. ANALIZA

II.I. ORZECZENIE ROZWODU – ROZWIĄZANIE MAŁŻEŃSTWA

W odniesieniu do samej kwestii rozwiązania małżeństwa Polska i Wielka Brytania są stronami konwencji haskiej o uznawaniu rozwodów i separacji⁶. W treści tej konwencji próżno jednak szukać regulacji dotyczącej sądu właściwego. Zastosowanie zatem znajdą krajowe przepisy jurysdykcyjne.

Do przypadku, gdy małżonkowie nie mają miejsca zamieszkania ani zwykłego pobytu w Polsce, odnosi się art. 1103¹ § 1 p. 4) k.p.c., w świetle którego sprawy małżeńskie oraz sprawy dotyczące małżeńskich stosunków majątkowych należą do jurysdykcji krajowej także wtedy, gdy oboje małżonkowie są obywatelami polskimi. Jeżeli małżonkowie nie mają równocześnie miejsca zamieszkania lub miejsca zwykłego pobytu w Polsce, jurysdykcja sądu polskiego ma charakter fakultatywny.

Wyjaśnienia wymaga pojęcie „sprawy małżeńskie”. Przez „sprawy małżeńskie” należy rozumieć „rozpoznawane w procesie sprawy o: rozwód, separację, unieważnienie małżeństwa i ustalenie nieistnienia małżeństwa”⁷. Można zatem wnioskować, że wymienionym zakresem pojęciowym objęte są kwestie „niemajątkowe”, tj. odnoszące się do aspektu istnienia i ważności małżeństwa oraz w odniesieniu do rozwodu lub separacji – orzekania lub nie o winie w rozkładzie pojęcia.

II.II. OBOWIĄZEK ALIMENTACYJNY MIĘDZY BYŁYMI MAŁŻONKAMI, PODZIAŁ MAJĄTKU ORAZ ORZECZENIE O SPOSOBIE KORZYSTANIA Z MIESZKANIA

Z kolei przez „sprawy dotyczące małżeńskich stosunków majątkowych” rozumie się „przede wszystkim sprawy o ustanowienie między małżonkami rozdzielności majątkowej, ale także o dochodzenie między nimi alimentów”⁸.

6 Konwencja o uznawaniu rozwodów i separacji sporządzona w Hadze dnia 1.06.1970 r. (Dz.U. nr 53 poz. 561).

7 D. Olczak-Dąbrowska (w:) *Komentarz do art. 1103¹ k.p.c., teza 2*, red. T. Szancilo (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 459–1217*, Warszawa 2023, t. 2, Legalis. Zob. także: B. Trocha (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 730–1217, teza 2*, red. J. Jankowski, S. Cieslak, Warszawa 2024, t. 2.

8 B. Trocha (w:) *Kodek...*

W sprawie o rozwód Sąd nie rozstrzyga o ustanowieniu rozdzielności majątkowej, to odrębna kategoria sprawy małżeńskiej (zob. art. 58 k.r.o. *a contrario*). Rozwód, powodując ustanie małżeństwa, skutkuje również wygaśnięciem małżeńskiego obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny. O alimentacji między byłymi małżonkami sąd rozstrzyga na żądanie w czterech możliwych przypadkach:

1. gdy orzeka o winie i stwierdza, że jeden małżonek jest wyłącznie winny rozkładu pożycia, zaś rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego (art. 60 § 2 k.r.o. w zw. z art. 57 § 1 k.r.o.);
2. gdy orzeka o winie i stwierdza, że oboje małżonkowie są winni rozkładu pożycia, zaś małżonek uprawniony znajduje się w niedostatku (art. 60 § 1 k.r.o. w zw. z art. 57 § 1 k.r.o.);
3. gdy orzeka o winie i stwierdza, że żadne z małżonków nie ponosi winy, zaś małżonek uprawniony znajduje się w niedostatku (art. 60 § 1 k.r.o. w zw. z art. 57 § 1 k.r.o.);
4. gdy nie orzeka o winie i stwierdza, że małżonek uprawniony znajduje się w niedostatku (art. 60 § 1 k.r.o. w zw. z art. 57 § 2 k.r.o.).

Z użycia w cytowanym wyżej fragmencie sformułowania „przede wszystkim” można wnioskować, że przykłady „spraw dotyczących małżeńskich stosunków majątkowych” nie sprowadzają się wyłącznie do ustanowienia rozdzielności majątkowej oraz do alimentacji między byłymi małżonkami. Zgodnie z art. 58 § 3 k.r.o., na wniosek jednego z małżonków sąd może w wyroku orzekającym rozwód dokonać podziału majątku wspólnego, jeżeli przeprowadzenie tego podziału nie spowoduje nadmiernej zwłoki w postępowaniu. Dokonanie podziału majątku wspólnego w sprawie o rozwód w praktyce sprowadza się do sytuacji, w której małżonkowie przedkładają zgodny plan podziału majątku, zaś rozliczenia między nimi nie są kwestią sporną. Zgodnie z art. 1103⁸ § 1 i 2 k.p.c., do wyłącznej jurysdykcji krajowej należą sprawy o prawa rzeczowe na nieruchomości i o posiadanie nieruchomości położonej w Rzeczypospolitej Polskiej, jak również sprawy ze stosunku najmu, dzierżawy i innych stosunków dotyczących używania takiej nieruchomości, z wyjątkiem spraw o czynsz i inne należności związane z używaniem lub pobieraniem pożytków z takiej nieruchomości. Do wyłącznej jurysdykcji krajowej należą także sprawy niewymienione wyżej w zakresie, w którym rozstrzygnięcie dotyczy praw rzeczowych, posiadania lub używania nieruchomości położonej w Rzeczypospolitej Polskiej. W tym kontekście można argumentować, że jeżeli w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi nieruchomość zlokalizowana na terytorium Polski, wówczas jurysdykcja sądu polskiego orzekającego rozwód wraz z podziałem majątku będzie wyłączna.

Orzeczenie o sposobie korzystania z mieszkania jest w sprawie o rozwód obligatoryjne. Zgodnie z art. 58 § 2 k.r.o., jeżeli małżonkowie zajmują wspólne mieszkanie, sąd w wyroku rozwodowym orzeka także o sposobie korzystania z tego mieszkania

przez czas wspólnego w nim zamieszkiwania rozwiedzionych małżonków. W wypadkach wyjątkowych, gdy jeden z małżonków swym rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie, sąd może nakazać jego eksmisję na żądanie drugiego małżonka. Sąd nie orzeka o sposobie korzystania z mieszkania zasadniczo w dwóch przypadkach:

1. małżonkowie nie zajmują razem wspólnego mieszkania;
2. brak jest konfliktu na tle korzystania ze wspólnego mieszkania⁹.

Jeżeli natomiast spełnione są przesłanki eksmitowania małżonka zachowującego się w sposób naganny i rażąco utrudniający wspólne zamieszkiwanie, to przyjmuje się, iż: „Eksmisja małżonka ze wspólnego mieszkania może być orzeczona bez względu na tytuł do jego zajmowania”¹⁰.

Podsumowując ten etap rozważań – jeżeli małżonkowie na czas orzekania nie mają wspólnych małoletnich dzieci, jurysdykcja sądu polskiego w przedmiocie orzeczenia rozwodu, podziału majątku wspólnego oraz alimentacji między małżonkami zdaje się nie budzić większych wątpliwości. Dyskusyjna może być kwestia orzeczenia o sposobie korzystania z mieszkania, jednak gdyby ją zakwalifikować w zakres przedmiotowy pojęcia „małżeńskie stosunki majątkowe”, wówczas właściwy do orzekania będzie również sąd polski.

II.III. ROZSTRZYGNĘCIA W PRZEDMIOCIE STOSUNKÓW MIĘDZY RODZICAMI A DZIEĆMI – ALIMENTY, WŁADZA RODZICIELSKA, KONTAKTY Z DZIECKIEM

Sprawa jurysdykcji komplikuje się, jeśli małżonkowie mają wspólne małoletnie dzieci i konieczne jest rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej, osobistej styczności (kontaktach) oraz obowiązku alimentacyjnym rodziców względem dzieci.

W odniesieniu do orzekania o obowiązku alimentacyjnym (jeśli sprawa o alimenty jest rozpoznawana razem ze sprawą małżeńską) mamy do czynienia z jurysdykcją sądu polskiego (jurysdykcja pochodna). Polski i Wielkiej Brytanii nie wiąże dwustronna konwencja w przedmiocie obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dzieci, dlatego zastosowanie znajduje art. 1103³ § 2 k.p.c., zgodnie z którym sprawa o alimenty rozpoznawana łącznie ze sprawą małżeńską należy do jurysdykcji krajowej także wtedy, gdy do jurysdykcji krajowej należy sprawa małżeńska.

9 Przyjmuje się w literaturze, iż: „Od wspomnianego obligatoryjnego określenia sposobu korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania sąd może wyjątkowo odstąpić wtedy, gdy rozwiedzeni małżonkowie z uzasadnionych przyczyn sprzeciwiają się temu, zwłaszcza gdy już **wcześniej uzgodnili** [podkreślenie oryginalne – wyjaśnienie moje – DMK] między sobą sposób korzystania z mieszkania, sąd zaś uzna, że to uzgodnienie nie narusza usprawiedliwionych interesów dzieci oraz tego z małżonków, któremu powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej (wytyczne SN z 1978 r., teza III, pkt 2). W takim wypadku sąd zamieszcza w sentencji wyroku rozstrzygnięcie negatywne w postaci wzmianki, że nie orzeka o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania” (J. Gajda, K. Pietrzykowski, *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, Warszawa 2023, red. K. Pietrzykowski, komentarz do art. 58, Legalis).

10 Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z 2.06.2000 r. (II CKN 670/00).

W odniesieniu do władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem nie znajduje zastosowania jurysdykcja pochodna, o której mowa w art. 1103¹ § 3 k.p.c. Została ona wyłączona poprzez regulację umowy międzynarodowej. Polska i Wielka Brytania są stronami Konwencji haskiej o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci (zwanej na potrzeby niniejszego opracowania w jego dalszej części: „Konwencją haską” lub „Konwencją”)¹¹. Zakresem przedmiotowym Konwencji objęte są zagadnienia związane z odpowiedzialnością rodzicielską, pieczą, włącznie z opieką nad osobą dziecka i w szczególności prawem do decydowania o jego miejscu pobytu, jak również prawem do osobistej styczności włącznie z prawem do zabrania dziecka [art. 3 a) i b) Konwencji]. Przez „odpowiedzialność rodzicielską” rozumie się władzę rodzicielską lub wszelki podobny stosunek władzy, który określa prawa, uprawnienia i obowiązki rodziców lub innych przedstawicieli ustawowych w stosunku do osoby lub majątku dziecka (art. 1 ust. 2 Konwencji). Z powyższego wynika, że Konwencja znajduje zastosowanie do orzeczenia w przedmiocie władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem. W wymienionych sprawach właściwy jest sąd, w którym dziecko ma miejsce zwykłego pobytu (art. 5 ust. 1 Konwencji). Z zakresu stosowania Konwencji wprost wyłączono obowiązek alimentacyjny [art. 4 e) Konwencji] – co z kolei naprowadza, że pojęcia „opieki nad osobą dziecka” na gruncie Konwencji nie należy utożsamiać z „osobistymi staraniami o utrzymanie i wychowanie dziecka” jako jedną z postaci realizacji obowiązku alimentacyjnego w prawie polskim. Tak przedstawione rozumienie terminu „opieka nad osobą dziecka” jest konieczne dla zapewnienia spójności przepisów Konwencji z polskimi przepisami jurysdykcyjnymi.

Reasumując – w sprawie o rozwód, gdy małżonkowie będący obywatelami polskimi wychowują wspólne małoletnie dzieci i mieszkają na stałe w Wielkiej Brytanii, mamy do czynienia ze stanem prawnym, w którym:

1. do rozwiązania małżeństwa i orzekania o winie w rozkładzie pożycia właściwy jest sąd polski;
2. do ustalenia obowiązku alimentacyjnego (zarówno w stosunkach rodzice–dzieci, jak i pomiędzy byłymi małżonkami) właściwy jest sąd polski;
3. do orzeczenia o korzystaniu z mieszkania właściwy jest sąd polski, o ile przyjmiemy, że ta kwestia mieści się w zakresie „małżeńskich spraw majątkowych”;
4. do dokonania podziału majątku (w praktyce: o ile małżonkowie sporządzą zgodny plan podziału) właściwy jest sąd polski;

¹¹ Konwencja o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci sporządzona w Hadze w dniu 19.10.1996 r. (Dz.U. nr 173 poz. 1158).

5. do orzeczenia o władzy rodzicielskiej (przy czym chodzi tu o wszelką postać ingerencji we władzę rodzicielską) i kontaktach z dzieckiem właściwe są organy brytyjskie.

Jeśli między małżonkami nie ma sporu co do decyzji dotyczących najważniejszych spraw dziecka, a drugi rodzic nie zabiega o osobistą styczność z dzieckiem i jej uregulowanie – wówczas rozbieżności co do jurysdykcji nie będą problematyczne. Staną się takowymi, jeśli kwestie władzy rodzicielskiej i kontaktów będą sporne, a dobro dziecka wymagać będzie ich uregulowania.

W tym miejscu rodzi się pytanie, czy można mimo wszystko doprowadzić do sytuacji, by sąd polski w takim wypadku orzekał o władzy rodzicielskiej oraz kontaktach z dzieckiem. Konwencja haska przewiduje dwa przypadki, w których jest to możliwe:

1. powód wniesie o unormowanie w wyroku rozwodowym władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem, a druga strona (małżonek będący drugim rodzicem) w toku sprawy o rozwód uzna jurysdykcję sądu polskiego w odniesieniu do tych zagadnień [art. 10 ust. 1 b) Konwencji]¹²;
2. właściwy organ brytyjski w wyjątkowym wypadku uzna, że sąd polski, orzekając w sprawach o rozwód, jest w stanie lepiej ocenić sytuację dziecka i zwróci się o przejęcie jurysdykcji (art. 8 ust. 1 i 2 Konwencji).

III. PODSUMOWANIE

Plusem aktualnego stanu prawnego jest węższy zakres orzekania przez sąd rozwodowy (co do zasady w typowych przypadkach zredukowany do rozwodu, alimentów i nieorzekania o sposobie korzystania z mieszkania), co teoretycznie powinno przyspieszać się na szybkość postępowania. Biorąc jednak pod uwagę obieg dokumentów w ramach obrotu zagranicznego – jest to korzyść mocno iluzoryczna.

Minusem jest z kolei niepewna sytuacja dziecka (o części jego spraw orzeka sąd polski, a o części – organ brytyjski), co nie koresponduje z naczelną zasadą ochrony jego dobra. Jeżeli między rozwodzącymi się małżonkami kwestie władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem są sporne, to może zajść konieczność powielania tych samych dowodów przed sądami i organami obu państw. Może się bowiem zdarzyć, że te same dowody będą relewantne w odniesieniu do obowiązku alimentacyjnego oraz władzy rodzicielskiej. Jako przykład można podać dokumentację medyczną dziecka w razie poważnych schorzeń – jest to dowód zarówno na usprawiedliwione potrzeby dziecka rozumiane jako konieczność poniesienia dodatkowych kosztów oraz na sytuację opiekuńczo-wychowawczą dziecka.

¹² Należy jednak pamiętać, że w świetle art. 10 ust. 2. Konwencji jurysdykcja sądu orzekającego w sprawie o rozwód uznana przez rodziców ustaje z chwilą, gdy orzeczenie uwzględniające lub oddalające powództwo o rozwód stało się ostateczne, albo postępowanie zakończyło się z innego powodu. Oznacza to, że w takiej sytuacji sąd polski nie byłby już właściwy do zmiany wyroku rozwodowego w zakresie władzy rodzicielskiej lub kontaktów.

„Rozdwojona” jurysdykcja prowadzi również do daleko idących niespójności w przypadkach skrajnych. W razie ujawnienia stosowania przemocy w rodzinie dojdzie do paradoksu – sąd polski będzie właściwy do orzeczenia eksmisji małżonka (gdyż do jurysdykcji sądu polskiego należeć będzie orzeczenie o sposobie korzystania z mieszkania), a nie będzie co do zasady dysponował możliwością ingerencji we władzę rodzicielską i kontakty z dzieckiem.

Konieczna jest zatem szeroka dyskusja na forum międzynarodowym w celu ujednoczenia jurysdykcji w sprawach małżeńskich oraz doprowadzenia do możliwości kompleksowej regulacji sytuacji małoletnich dzieci w jednym postępowaniu.

r.pr. dr Dominika Mróz-Krysta

Pracownik badawczo-dydaktyczny w Katedrze Prawa Cywilnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, doktor nauk prawnych, radca prawny wpisana na listę radców prawnych prowadzoną przez OIRP w Krakowie.

Researcher and lecturer at the Department of Civil Law, Jagiellonian University in Krakow, doctor of laws, attorney-at-law entered on the list of attorneys-at-law kept by the Cracow Bar Association

ORCID nr 0000-0002-6018-8776

ABSTRACT

Keywords: *Poland, United Kingdom, divorce, child/spousal maintenance, parental authority, contacts with the child, jurisdiction, competent court*

Jurisdiction of a Polish court in divorce proceedings of spouses who are Polish citizens domiciled in the United Kingdom

Spouses who are Polish citizens domiciled in the United Kingdom can commence the divorce proceedings before a Polish court, pursuant to Art. 11031(1)(4) of the Polish Code of Civil Procedure. When the spouses have minor children in common, the Polish court has jurisdiction to establish child/spousal maintenance. In matters of parental authority and contact with children, a British court will have jurisdiction as the court of the child’s habitual residence, pursuant to the Hague

convention, ratified by both Poland and the UK. The lack of unified jurisdiction in the matter of children in divorce proceedings is problematic and may provoke further conflict between ex-spouses.

Bibliografia

1. **Gajda Janusz, Pietrzykowski Krzysztof**, *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2023, komentarz do art. 58, Legalis
2. **Juryk Anna** *Alimony in relations between Polish-British. Brexit and what next?*, „Problemy współczesnego prawa międzynarodowego, europejskiego i porównawczego”, 2020, Vol. XVIII
3. **Juryk Anna**, *Transboundary family matters in the light of Brexit*, „Problemy prawa prywatnego międzynarodowego”, t. 27
4. **Olczak-Dąbrowska Dagmara** (w:) *Komentarz do art. 1103¹ k.p.c., teza 2*, red. T. Szanciło (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 459–1217*, Warszawa 2023, t. 2, Legalis
5. **Trocha Bartosz** (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 730–1217, teza 2*, red. J. Jankowski, S. Cieślak, Warszawa 2024, t. 2